

KIRIKKALE BELEDİYE MECLİS BAŞKANLIĞINA
(Ar-ge Komisyon Raporu)

Belediye meclisimizin 02.05.2017 tarih ve 2017/65 sayılı kararı ile ilimizde faaliyet gösteren engelli sivil toplum kuruluşlarımızla ortaklaşa olarak ilimizde yaşayan engelli bireylerimizle özellikle genç engellilerimizle en az 500 kişiyi kapsayacak şekilde bir anket çalışması yapılması, bu anket çalışması ile ilgili olarak ilimizde yaşayan engellilerimiz ve ailelerinin eğitim durumu, ekonomik durumu sosyal hayata katılımları, medeni durumları, istihdam durumları ile Belediyemizden beklentileri gibi konularda bir rapor hazırlanması ve bir engelli envanteri oluşturulması talep edilmiştir.

Komisyonumuz Vali yardımcımız Ayhan Özkan Bey ve Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürümüz Hatice Uğurlu Hanım'ın makamlarında, Kırıkkale Tüm Engelliler Derneğinde gerekli toplantıları yapmıştır.

Ar-Ge komisyonumuz Kırıkkale Tüm Engelliler Derneği ile ortaklaşa Ahiler Kalkınma Ajansımızın da destekleri ile beş yüz 15-29 yaş arası engelli gence ulaşarak bir anket çalışması gerçekleştirmiştir. Bizlere birçok konuda ışık tutacak olan çok verimli olduğuna inandığımız bu çalışma ekte rapor halinde sunulmuştur.

Temennimiz bu çalışmanın Kırıkkale'nin genelinde tüm engellileri kapsayacak bir şekilde yapılmasıdır. Bu noktada görüş birliğine varılmıştır. Bu çalışmanın çok maliyetli ve zaman alıcı olacağı kanısına varılarak ilgili bakanlıkların bu proje destek verebilecek proje çağrılarının takip edilmesine Kırıkkale Valiliğimiz, Kırıkkale Belediyemiz, Kırıkkale Üniversitemiz, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğümüz ve ilgili STK'larla ortaklaşa bir proje yapılması uygun görülmüştür. 28.06.2017

Mehmet Emin ERKOÇ
(Komisyon Başkanı)

Resul ÇİFTÇİ
(Başkan Vekili)

Hafize YILDIZ
(Üye)

Ziya AKYÖN
(Üye)

Oğuzhan COŞKUN
(Üye)

KIRIKKALE ENGELLİ ENVANTERİ

Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından Devlet İstatistik Enstitüsü'ne yaptırılan "Türkiye Özürlüler Araştırması" ile ülkemizdeki özürlülük profili geniş kapsamlı olarak araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, özürlü olan nüfusun toplam nüfus içindeki oranı %12.29'dur. Buna göre ülkemizde 8.431.937 kişi özürlü olarak yaşamlarını sürdürmektedir. Yine söz konusu araştırmaya göre 15-29 yaş arasındaki gençler özürlü nüfusu en yüksek olan yaş grubudur.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan okur yazarlık raporuna göre genel nüfusun göstergeleriyle özürlü nüfusun göstergeleri arasında çok büyük uçurumlar vardır. Genel nüfusta okuma yazma bilmeyenlerin oranı yaklaşık %13' tür. Bu oran özürlülerde yaklaşık %36, süregen hastalığı olanlarda yaklaşık %25'dir. Özürlülerin yaklaşık % 41'i, süregen hastalığı olanların yaklaşık % 47.10'u ilkokul mezunudur. İlkokul sonrası eğitim düzeyi ise oldukça düşüktür. Yüksek okula devam eden özürlü oranı % 2.24, süregen hastalığa sahip olanlarda ise % 4.23'dür. Türkiye de Özürlülerin işgücüne katılmaları ile ilgili verilere bakıldığında yaklaşık %78'nin işgücüne dahil olmadığı görülmektedir. İşgücüne dahil olan yaklaşık %22'lik oranın ise yalnız yaklaşık % 20'si istihdam edilmektedir.

Eğitim düzeyi doğrudan yaşam kalitesini etkileyen bir göstergedir. Sağlık, çalışma durumu, gelir ve sosyal yaşama katılma düzeyi eğitim düzeyi ile doğru orantılı olarak artar. Özürlü olmak eğitim yaşamına katılmayı engelleyen bir durum olduğu gibi, bu durumun sonucu özürlülüğün yükünü artırır. Bu kısır döngüyü kırmak özürlüler için gereken özel eğitim hizmetlerinin nitelik ve niceliğini, ulaşılabilirliğini artırmakta, bunun yanı sıra normal eğitime devam edebilecek özürlülere fırsat eşitliği sağlamakla mümkün olabilecektir. Bunu sağlamanın yolu toplumsal bilincin geliştirilmesi çalışmalarına ek olarak yasal düzenlemelerle fırsat eşitliğini devlet garantisi altına almaktan geçmektedir.

Nitekim Türkiye de engellilere yönelik yapılan eylem planları, yasal düzenlemeler ve diğer çalışmalar yetersiz kalmakta ve ister eğitim isterse istihdam alanında istenilen düzeylere ulaşılmamaktadır. Özellikle engelli oranın en yüksek olduğu 15-29 yaş arası engelli gençlerimize yönelik özel bir çalışma bulunmamakta engelli gençlerimiz gelecekleri ile ilgili sorunlarıyla baş başa kalmaktadır.

Bu araştırma Kırıkkale ilinde yaşayan 15-29 yaş arası 500 engelli gencin mevcut durumu analiz etmek ve bu doğrultuda kariyerlerine yön vermek amacı ile oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılanların yüzde 49'u 21-26 yaş aralığında, yüzde 46,2 si kadın, yüzde 53,8'i erkek iken yüzde 78,6'sı bekar ve yüzde 56,7'si lise mezunudur. Yüzde 88,9'u teknik bilimler, idari bilimler ve sağlık bilimleri dışındaki herhangi bir alandan mezun olmuştur ve yüzde 71,8'i eğitime devam etmez iken yüzde 75,2'si daha önce herhangi bir meslek edindirme kursuna katılmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların yüzde 76,7'si herhangi bir meslekte çalışmamakta, yüzde 50,2'si herhangi bir maddi yardım almamakta iken yüzde 69,3'ünün maddi geliri 500 TL ile 2000 TL arasında bulunmaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Sosyo-Demografik Bulgular

Yaş	Sayı	Yüzde(%)
15-20	129	27,1
21-26	238	49,9
27 ve Üzeri	109	23,0
<u>Toplam</u>	476	100
Cinsiyet	Sayı	Yüzde(%)
Kadın	220	46,2
Erkek	256	53,8
<u>Toplam</u>	476	100
Medeni Durum	Sayı	Yüzde(%)
Bekar	374	78,6
Evli	102	21,4
Eğitim Durumu	Sayı	Yüzde(%)
İlkokul	55	11,6
Ortaokul	122	25,6
Lise	270	56,7
Üniversite	29	6,1
<u>Toplam</u>	476	100
Eğitime Devam Etme Durumu	Sayı	Yüzde(%)
Evet	134	28,2
Hayır	342	71,8
<u>Toplam</u>	476	100
Gelir Durumu	Sayı	Yüzde(%)
500 - 2000	330	69,3
2001-4000	116	24,4
4001-6000	6	1,3
6001 ve üstü	1	,2
Veri Yok	23	4,8
<u>Toplam</u>	476	100
Mezuniyet Alanı	Sayı	Yüzde(%)
Teknik Bilimler	18	3,8
İdari Bilimler	22	4,6
Sağlık Bilimleri	13	2,7
Diğer	423	88,9
<u>Toplam</u>	476	100

Daha Önce Meslek Edindirme Kursu Katılım Durumu	Sayı	Yüzde(%)
Evet	118	24,8
Hayır	358	75,2
<u>Toplam</u>	476	100
Çalışma Durumu	Sayı	Yüzde(%)
Evet	111	23,3
Hayır	365	76,7
<u>Toplam</u>	476	100
Maddi Yardım Alma Durumu	Sayı	Yüzde(%)
Evet	236	49,6
Hayır	239	50,2
Veri Yok	1	,2
<u>Toplam</u>	476	100

Tablo 2. Katılımcıların Engel Durumuna Göre Dağılımı

Katılımcıların Engel Grubuna Göre Dağılımı	N	%
Görme	38	8,0
İşitme	63	13,2
Konuşma	61	12,8
Bedensel	169	35,5
Diğer	145	30,5
Toplam	476	100

Tablo 2’de Katılımcıların yüzde 35,5 oran ile 169 kişinin Bedensel engelli, yüzde 13,2 oran ile 63 kişinin İşitme engelli, yüzde 12,8 oran ile 61 kişinin Konuşma engelli, yüzde 8,0 oran ile 38 kişinin Görme engelli olduğu ve yüzde 30,5 oran ile 145 kişinin diğer engellerinin olduğu gösterilmektedir.

Tablo 3. Engelin Çalışmaya Tamamen Etki Etme Durumuna Göre Dağılımı

Engelin Çalışmaya Tamamen Etki Etme Durumu	N	%
Evet	43	9,0
Kısmen	221	46,4
Hayır	211	44,3
Veri Yok	1	,2
Toplam	476	100

Tablo 3’te katılımcıların yüzde 46,4 oran ile 221 kişi engelini çalışmaya kısmen etkisi olduğunu, yüzde 44,3 oran ile 211 kişi engelini çalışmaya engel olmadığı, yüzde 9,0 oran ile 43 kişi ise engelini çalışmaya tamamen etkisi olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 4. Kişisel İhtiyaçları Karşılama Başkasına Bağımlı Olma Durumuna Göre Dağılımı

Başkasına Bağımlılık Durumu	N	%
Tamamen Bağımsız	209	43,9
Kısmen Bağımlı	225	47,3
Tamamen Bağımlı	40	8,4
Veri Yok	2	,4
Toplam	476	100

Tablo 4'te katılımcılardan 225'inin kişisel ihtiyaçlarını karşılamada tamamen bağımsız olduğunu, 209'unun kişisel ihtiyaçlarını karşılamada kısmen başkasına bağımlı olduğunu, 40 kişinin ise kişisel ihtiyaçlarını karşılamada tamamen bağımlı olduğunu ifade ettiği görülmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Eğitime Devam Etmeyi İsteme Durumuna Göre Dağılımı

Eğitime Devam Etmeyi İsteme Durumu	N	%
Evet	214	45,0
Kararsızım	92	19,3
Hayır	138	29,0
Veri Yok	32	6,7
Toplam	476	100

Tablo 5 katılımcılardan 214 kişinin eğitime devam etmek istediği, 138 kişinin eğitime devam etmek istemediği, 92 kişinin ise kararsız olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Meslek Edindirme Kurslarına Katılmak İsteme Durumuna Göre Dağılımı

Meslek Edindirme Kurslarına Katılmak İsteme Durumu	N	%
Evet	371	77,9
Kararsızım	50	10,5
Hayır	54	11,3
Veri Yok	1	,2
Toplam	476	100

Katılımcıların meslek edindirme kurslarına katılmak isteme durumları Tablo 6'da ifade edilmektedir. Tabloya göre katılımcıların 371'i meslek edindirme kurslarına katılmak isterken, 54 kişi katılmak istemediğini ifade etmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Engelli İstihdamına Yönelik Çalışmaları Yeterli Bulma Durumuna Göre Dağılımı

Engelli İstihdamına Yönelik Çalışmaları Yeterli Bulma Durumu	N	%
Evet	84	17,6
Kararsızım	96	20,2
Hayır	296	62,2
Toplam	476	100

Tablo 7 katılımcılardan 84 kişinin engelli istihdamına yönelik çalışmaları yeterli bulduklarını, 296 kişinin engelli istihdamına yönelik çalışmaları yeterli bulmadıklarını, 96 kişinin ise kararsız olduğunu ifade edilmektedir.

Tablo 8. Katılımcıların Çalışma Hayatında Engellilere Yönelik Negatif Ayrımcılık Yapılma İfadesine Katılma Durumuna Göre Dağılımı

Engellilere Negatif Ayrımcılık Yapılma Durumu	N	%
Evet	333	70,0
Kararsızım	99	20,8
Hayır	44	9,2
Toplam	476	100

Tablo 8 katılımcılardan 333'ünün çalışma hayatında engellilere yönelik negatif ayrımcılık yapılma ifadesine katıldığını, 44'ünün çalışma hayatında engellilere yönelik negatif ayrımcılık yapılma ifadesine katılmadığını, 99'unun ise bu ifadeye ilişkin kararsız olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 9. Katılımcıların Cinsiyetleri ile Kişisel İhtiyaçları Karşılamadaki Bağımlılık Düzeyi Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Srb. Der.	P
Erkek	219	1,62	0,62	-,717	472	0,473
Kadın	255	1,66	0,63			

Ankete katılanların cinsiyetlerine göre kişisel ihtiyaçları karşılamadaki bağımlılık düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini incelenmek üzere iki bağımsız t testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 9'da verilmiştir. Bu sonuca göre katılımcıların cinsiyetleri ile kişisel ihtiyaçları karşılamadaki bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tablo 10. Katılımcıların Eğitim Düzeyi ile Kişisel İhtiyaçları Karşılamadaki Bağımlılık Düzeyi Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Srb. Der.	P değeri
İlkokul	54	1,77	0,66	4,183	3	0,006*
Ortaokul	122	1,77	0,55			
Lise	269	1,57	0,64			
Üniversite	29	1,48	0,63			

Ankete katılanların eğitim düzeylerine göre kişisel ihtiyaçları karşılamadaki bağımlılık düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini incelenmek üzere tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 10'da verilmiştir. Bu sonuca göre katılımcıların eğitim durumları ile kişisel ihtiyaçları karşılamadaki bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($p<0,05$).

Katılımcıların eğitim durumlarına göre kişisel ihtiyaçları karşılamadaki bağımlılık düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini incelemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde en fazla bağımlılık düzeyi olan grup ilkokul ve ortaokul mezunu olan katılımcılar oldukları görülmektedir (İfade ort:1,77). Ayrıca Tablo 10 incelendiğinde eğitim düzeyi arttıkça kişisel ihtiyaçları karşılamadaki bağımlılık düzeyinin düştüğü tespit edilmiştir (ilkokul ve ortaokul ifade ort:1,77; lise ifade ort: 1,57; üniversite ifade ort:1,48).

Tablo 11. Katılımcıların Engel Grubu ile Kişisel İhtiyaçları Karşılamadaki Bağımlılık Düzeyi Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Srb. Der.	P değeri
Görme	38	1,89	0,50	9,045	4	0,000*
İşitme	63	1,41	0,52			
Konuşma	61	1,39	0,52			
Bedensel	169	1,79	0,57			
Diğer	143	1,60	0,73			

Ankete katılanların engel durumlarına göre kişisel ihtiyaçları karşılamadaki bağımlılık düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini incelemek üzere tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 11’de verilmiştir. Bu sonuca göre katılımcıların engel durumları ile kişisel ihtiyaçları karşılamadaki bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($p<0,05$).

Katılımcıların engel durumlarına göre kişisel ihtiyaçları karşılamadaki bağımlılık düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini incelemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde en fazla bağımlılık düzeyi olan grubun görme engeli olan bireyler olduğu (İfade ort:1,89); öte yandan en az bağımlı olan grubun ise konuşma engeli olan bireyler olduğu (ifade ort: 1,39) tespit edilmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların Medeni Durumları ile Kişisel İhtiyaçları Karşılamadaki Bağımlılık Düzeyi Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Srb. Der.	P
Evli	101	1,57	0,63	1,242	472	0,220
Bekar	373	1,66	0,62			

Ankete katılanların medeni durumlarına göre kişisel ihtiyaçları karşılamadaki bağımlılık düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğini incelenmek üzere iki bağımsız t testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 12’de verilmiştir. Bu sonuca göre katılımcıların medeni durumları ile kişisel ihtiyaçları karşılamadaki bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$).